

Ogłoszenie Czarnogóry królestwem.

(Do ilustracji tytułowej i zdjęć fotogr.)

W ubiegłą niedzielę Europa powiększyła ilość królestw o jedno. W dniu tym mianowicie nastąpiło uroczyste proklamowanie księstwa czarnogórskiego królestwem, a jego władca Mikołaj, popularnie Nikita, zwany, przybrał tytuł króla Mikołaja I.

Korony cesarskie i królewskie nie mają dziś dla

mieszkańców, 3.000 siły zbrojnej i niespełna 3 miliony koron w budżecie. Ze stanowiska wyłącznie materyalnego, humorystyka ta jest usprawiedliwiona.

Inaczej jednak przedstawia się sprawa wspomnianego „awansu“ Czarnogóry, gdy się ją bierze z punktu widzenia historyczno-politycznego, jako następstwo i epilog wielu doniosłych faktów politycznych, które ją poprzedziły. W ten sposób patrząc na ogłoszenie Czarnogóry królestwem, widzi się, iż jest ono jednym z objawów likwidacji traktatu berlińskiego oraz aneksji Bośni i Hercegowiny przez Austro-Węgry.

Jak wiadomo, traktat berliński postawił Czarnogórę w położenie pewnej zależności od Austro-Węgier. Dopiero w zeszłym roku upadły znamiona tej zależności, a upadły w ten sposób, iż Austro-Węgry, aby ułagodzić oburzenie Czarnogóry z powodu aneksji krajów okupowanych, zgodziły się na zmianę odnośnego artykułu traktatu berlińskiego i zwolniły sąsiada od poniżających obowiązków, w tym artykuły wymienionych. Widomym znakiem tego uniezależnienia Czarnogóry jest ogłoszenie się księcia Mikołaja królem. Tytuł ten zadowala jego miłość własną i uwalnia z tytularnej niższości wobec własnej córki, królowej włoskiej Heleny.

Dzieje Czarnogóry sięgają dość dawnych czasów. Była ona jednak przez szereg wieków dyecezą biskupią, w obrębie cesarstwa ottomańskiego, dyecezą atoli nieuznającą rządów tureckich. Rządzili tam biskupi, czyli „władcy“. Dopiero władca Danilo sekularyzował się 1851 r., ożenił się i przyjął tytuł księcia Danila I. Dzięki protektoratowi Rosji powiększyła nadto Czarnogóra swoje terytorium kosztem Turcji.

Obecny władca Czarnogóry, król Mikołaj Petrowicz Niegosz, zasiada na tronie od 1860 r. t. j. od lat 50 i w czasie tym dokonał wielu pożytecznych dla swego kraju dzieł, które zapewnią mu na długo najlepszą pamięć wśród poddanych. Ożeniony z wojewodzianką serbską Mileną Vukotyczówną, doczekał się liczego potomstwa, trzech synów i sześciu urodziwych córek, z których Helena zasiada na tronie włoskim, Milica i Anastazyja poślubiły wielkich książąt rosyjskich Piotra i Mikołaja, Anna księcia Franciszka Józefa Battenberskiego, a dwie najmłodsze Ksenia i Wera są dotąd pannami. Następcą tronu jest książę Danilo, natura odmienna od ojca, stroniący od polityki, ożeniony z Juttą, księżniczką meklemburską; drugi syn, książę Mirko, wielce energiczny, pełen temperamentu, będzie — zdaje się — dzielnym panującym. Najmłodszym sy-

nem jest książę Piotr. Przy ocenie faktu ogłoszenia Czarnogóry królestwem należy zwrócić uwagę i na to jeszcze, że jest to kraj etnograficznie serbski, że dalej Mikołaj I. przez nadanie Czarnogórze konstytucji, a obecnie przez przybranie tytułu królewskiego podniósł urok swej osoby u Serbów, że rodzina Niegoszów ma dość wyraźne aspiracje do tronu serbskiego, na którym dynastia Karadzordzewiczów nie zbyt mocno się trzyma, a w tem oświeceniu

Ogłoszenie Czarnogóry królestwem: Król Mikołaj I.

świata współczesnego tego prawie mistycznego znaczenia, jak ongiś, a monarchów nie uważa się za „narzędzia niebios“; znaczenie ich i powaga zależy przede wszystkim od własnej inteligencji i od siły danego kraju. Z tradycji jednak i przyzwyczajenia łączy się zwykle z tytułem królewskim pojęcie jakiejś materyalnej potęgi, jakiejś znaczniejszej siły i władzy. Więc może uzasadnione jest traktowanie owego podniesienia Czarnogóry do rzędu królestw, z humorystycznej do pewnego stopnia strony tej, Czarnogóry, która ma zaledwie 9.000 km² obszaru, 250.000

czówną, doczekał się liczego potomstwa, trzech synów i sześciu urodziwych córek, z których Helena zasiada na tronie włoskim, Milica i Anastazyja poślubiły wielkich książąt rosyjskich Piotra i Mikołaja, Anna księcia Franciszka Józefa Battenberskiego, a dwie najmłodsze Ksenia i Wera są dotąd pannami. Następcą tronu jest książę Danilo, natura odmienna od ojca, stroniący od polityki, ożeniony z Juttą, księżniczką meklemburską; drugi syn, książę Mirko, wielce energiczny, pełen temperamentu, będzie — zdaje się — dzielnym panującym. Najmłodszym sy-

Ogłoszenie Czarnogóry królestwem: Królowa Milena, małżonka Mikołaja I.

przedstawi się sprawa koronacji Mikołaja I. znacznie poważniej, niżby na oko wydawać się mogło. Kto wie też, czy marzenia o Wielkiej Serbii, która zjednoczyłaby wszystkich Serbów pod jednym berłem, nie są dość bliskie urzeczywistnienia.

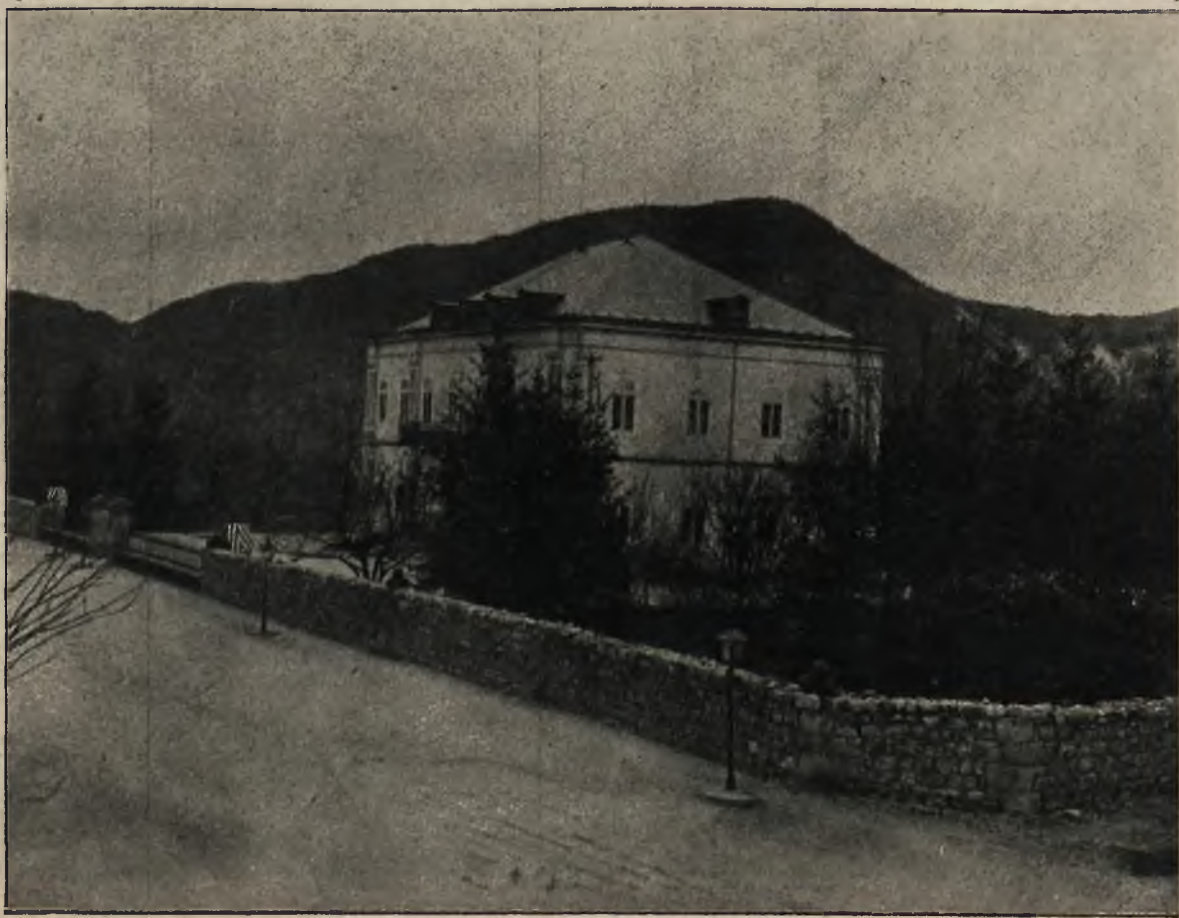
* * *

Ogłoszenie Czarnogóry królestwem, połączone z 50 leciem rządów Mikołaja I., miało przebieg bardzo uroczysty. Stolica kraju, Cetynia, przystroiliła się bogato, a ruch panował w mieście bardzo żywy od wczesnego ranka. Ze wszystkich stron kraju przybyła ludność, aby uczestniczyć w radosnej uro-

Ogłoszenie Czarnogóry królestwem: Następcą tronu królewicz Danilo.

czystości. Przybyło też bardzo wielu obcych, deputacje państw zagranicznych oraz rodzin, spokrewnione z domem panującym. Między innymi byli obecni królestwo włoscy, Wielki książę Piotr Mikołajewicz z żoną, księżną Battenbergowie, następca tronu serbskiego książę Aleksander i w. i., oraz wszyscy dygnitarze czarnogórscy.

Ogłoszenie Czarnogóry królestwem: Pałac królewski w Cetynii.